

Doctrina - Podještědské gymnázium, s.r.o.

Oddíl E – učební osnovy
VIII.3.C

HISTORICKÝ SEMINÁŘ

VIII.3.C – Historický seminář

Charakteristika předmětu: HISTORICKÝ SEMINÁŘ ve čtyřletém gymnáziu

Obsah předmětu

Vzdělávací obsah předmětu vychází ze vzdělávací oblasti Člověk a společnost Rámcového vzdělávacího programu pro gymnázia, doplňuje výuku dějepisu a současně z ní vychází. Spolupracuje také s dalšími společenskovědními obory a zeměpisem.

Stejně jako dějepis vybavuje studenta znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života v demokratické společnosti a přispívá k utváření jeho historického vědomí.

V historickém semináři jsou různými formami realizována všechna průřezová témata s výjimkou Environmentální výchovy. Osobnostní a sociální výchova prostupuje téměř všemi činnostmi v seminární výuce, výstupy ostatních jsou uvedeny v poznámkách učebních osnov.

Časové vymezení předmětu

	vyučovací hodina	cvičení
I. ročník	(1)	X
II. ročník	(1)	X
III. ročník	(1)	X
IV. ročník	(1)	X

Organizace výuky

Historický seminář je jako volitelný předmět zařazen do výuky v I. až IV. ročníku. Je veden seminární formou, jeho základem je heuristika a diskuze k tématu, které si studenti na počátku roku volí z nabídky koncipované v rozpracování obsahu učiva tak, aby byl každý trimestr věnován jednomu tematickému celku.

Při výuce je využívána učebna s audiovizuální technikou a s připojením k internetu. Podle typu zvoleného tématu může být výuka realizována v exteriéru, v prostorách KVK, Severočeského muzea nebo Okresního archivu v Liberci.

Součástí předmětu je plnění dlouhodobějších tvůrčích a výzkumných úkolů, jejichž zadání opět vychází ze specifik tématu a má tudíž různé výstupy (referát, prezentace, publicistický příspěvek, obrazový dokument, didaktická pomůcka atp.).

Výchovné a vzdělávací strategie

Tematická seminární výuka prohlubuje historické vzdělání studentů i jejich schopnost týmové práce. Významně přispívá k utváření a rozvoji klíčových kompetencí studentů nejen tím, že je učí chápat současnost v kontextu minulosti a utvářet si realistický pohled na skutečnost, ale i tím, že student umí řešit výzkumné úkoly, zvládá základy

VIII.3.C – Historický seminář

společenskovední analýzy a historické kritiky, učí se zásadám heuristiky i zpracování odborného textu.

Kompetence k učení

- výuku koncipujeme tak, aby studenti co nejvíce nových informací získali vlastní aktivní badatelskou činností
- získané informace třídíme, porovnáváme, zobecňujeme, základní údaje dále zpracováváme formou diskuzních příspěvků, referátů i odborných textů
- vedeme studenty k tomu, aby své badatelské i tvůrčí aktivity dokázali zorganizovat, časově rozvrhnout, aby si dokázali stanovit dílčí cíle i pracovní postup
- učíme studenty kritické práci s textem, na historických příkladech dokazujeme různorodé povahy pramenů a jejich subjektivitu
- pomocí komparace vedeme studenty k objektivizaci získaných informací, seznamujeme je s postupy vedoucími k posuzování věrohodnosti pramene
- rozvíjíme studentovu schopnost správně se orientovat ve společenských jevech a procesech, které jsou součástí každodenního života
- společně hodnotíme každé studentské vystoupení i týmovou práci, student hodnotí sám sebe kriticky, ale bez sebepodceňování, ostatní při hodnocení dbají na vyzdvižení pozitiv
- různorodými, účelnými, přínosnými a komplexně zhodnocenými činnostmi prohlubujeme studentův zájem o historii i pozitivní přístup k učení

Kompetence k řešení problémů

- historická látka nabízí stálé možnosti řešení problémů, proto pracujeme tak, aby studenti sami odvozovali nové historické jevy, promýšleli jejich kauzalitu i důsledky
- vedeme studenty k efektivním pracovním postupům vedoucím k vyřešení problému, učíme je problém segmentovat a analyzovat i volit efektivní způsob a možnosti jeho řešení
- při volbě variant řešení vycházíme z uplatňování různorodých myšlenkových operací, student smysluplně kombinuje heuristické, logické, empirické i tvůrčí postupy, ověřuje si výsledky své práce a porovnává je se známými skutečnostmi
- shromážděné informace a postřehy hodnotíme, porovnáváme a třídíme podle potřeby zadaného úkolu a vytváříme různé varianty řešení, které dále vyhodnocujeme a vybíráme z nich ty nejefektivnější – základem postupu zůstává diskuze nad každým krokem
- podobné postupy volíme i při individuálním řešení problémových úloh, student využívá zkušenosti ze skupinové práce i pro samostatná řešení
- při společných i individuálních činnostech vedeme studenty k tomu, aby uměli vysvětlit a zhodnotit každý svůj názor, aby o něm uměli diskutovat a byli schopni při polemice věcně a správně argumentovat

Kompetence komunikativní

- využíváme při výuce všechny dostupné zdroje informací a komunikační prostředky a vedeme studenty k tomu, aby s nimi uměli efektivně a tvořivě pracovat i bez pedagogického vedení

VIII.3.C – Historický seminář

- v průběhu každé činnosti usilujeme o to, aby student komentoval a vysvětloval svá stanoviska, na kladené otázky odpovídal souvisle, své myšlenky logicky řadil a argumentačně obhájil, aby jeho vyjadřování bylo srozumitelné, kultivované, s využitím bohaté, odborné slovní zásoby
- v průběhu diskuze dbáme na to, aby se studenti vzájemně poslouchali a reagovali na tvrzení ostatních
- při samostatných výzkumných úkolech i tvůrčích činnostech využíváme všech dostupných prostředků a forem komunikace k rozvoji komunikačních schopností studentů
- pracujeme s historickým dokumentem, na něm učíme studenty chápat text psaný ve starší době, jeho specifika a formální odlišnosti, učíme je k takovému dokumentu kriticky přistupovat a citlivě jej objektivizovat
- vedeme studenta k tomu, aby své komunikativní dovednosti efektivně využíval ke spolupráci s ostatními, aby byl ochoten se domluvit, naslouchat a respektovat druhého

Kompetence sociální a personální

- všechny tyto kompetence rozvíjíme při každé činnosti, protože seminář je založen především na vzájemné spolupráci, komunikaci a respektu
- vedeme studenty k tomu, aby dokázali přizpůsobit svou práci v předmětu svým schopnostem a možnostem, požadavkům zadání i očekávání pracovních partnerů, aby si utvářeli realistický pohled na skutečnost
- prací ve skupině učíme studenty spolupráci, rozvíjíme jejich schopnost rozdělit si úkoly a efektivně si práci zorganizovat i zhodnotit vlastní přínos společné činnosti
- volíme složení pracovních týmů tak, aby se zde utvářela příjemná pracovní atmosféra, vedeme studenty k ohleduplnosti a úctě k druhým i sobě samému
- posilujeme studentovu sebedůvěru, odpovědnost za vlastní jednání i organizační a tvůrčí schopnosti

Kompetence občanské

- občanské kompetence naplňujeme v průběhu každého semináře, podporujeme studenta ve schopnosti stanovit si cíl výuky, inspirujeme jej historickými příklady pro řešení současných problémů, svobodnou volbou tématu mu předáváme zodpovědnost za jeho důkladné prostudování
- na historických příkladech ukazujeme studentům, jak důležitý a nezbytný je respekt k druhému, snaha o pochopení jeho odlišností i uvědomění si vlastních specifik, a tím posilujeme studentovu toleranci, vstřícnost i otevřenost ve vztahu k druhým lidem
- díky dobré orientaci v minulosti umožňujeme studentovi důkladné a logicky podložené pochopení základních zákonných i společenských norem
- prostřednictvím pozitivních i negativních historických příkladů učíme studenta zodpovědně se rozhodovat v přítomnosti
- studiem historie vedeme studenta k úctě k národním tradicím, k tomu, aby je chránil a vážil si jich, chápal jejich podstatu a historické kořeny, aby se s nimi sžil a díky tomu se aktivně zapojil do občanského života
- prohlubujeme studentovo pochopení kulturního a historického dědictví, jeho pozitivní vztah k uměleckým dílům a smysl pro kulturu a tvořivost

VIII.3.C – Historický seminář

Kompetence digitální

- v hodinách vedeme studenty k vyhledávání vhodného digitálního zdroje, kompetentního k dané pracovní aktivitě, a vhodného klíčového slova
- studenti v hodinách využívají k orientaci v historické realitě moderních dějin aktivně, účelně a kriticky digitální zdroje, portály, databáze, výukové kanály, pořady, webové stránky institucí, například webové stránky HistoryLab, Moderní dějiny, Asociace učitelů dějepisu, Holocaust, Příběhy bezpráví, Památník Tereziín, Paměť národa, Totalita, Ústav pro studium totalitních režimů (ÚSTR), apod.
- studenti využívají k poznávání historické reality moderních a soudobých dějin aktivně primární historické prameny v prostředí digitalizovaných sbírek muzeí, galerií a jiných institucí
- s pomocí vizuálních digitálních zdrojů uvádí vybrané příklady a lokace významných kulturních památek a příklady předmětů denní potřeby ze starších etap historie i moderních a soudobých dějin
- studenty vedeme k zaznamenávání výsledků své práce s historickými prameny a archiváliemi například do rodokmenů nebo dalších výstupů s pomocí online nástrojů a programů
- studenti dovedou na základní úrovni poukázat na klady a zápory zpracování historické reality v zábavním digitálním prostředí (různé hry, simulace apod.)

Rozpracování vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu

I. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
Výběrová témata <ul style="list-style-type: none">• rozhodující bitvy světových dějin• rozhodující události 1. světové války• rozhodující události 2. světové války• 2. světová válka v zázemí• dějiny Anglie• dějiny Francie• dějiny USA• dějiny Československa 1918 - 1938• Československo v letech 1945 – 1948• Liberec po roce 1945 (odsun Němců, politické procesy, 1968)• holocaust• téma dle vlastního výběru	<ul style="list-style-type: none">○ <i>student aktivně ovládá zásady práce s prameny primární i sekundární povahy</i>○ <i>při zpracování výstupu z tematické seminární výuky využívá všechny základní postupy – analýzu, komparaci, syntézu, generalizaci...</i>○ <i>správně stanoví cíle své heuristické činnosti, jim pak podřizuje navržený pracovní postup</i>○ <i>vyhledá všechny zdroje potřebné ke zpracování tématu</i>○ <i>odděluje základní informace od dílčích</i>○ <i>doplňuje historickou látku potřebnými údaji z jiných oborů</i>○ <i>využívá ilustrační materiály pro komplexnější obraz zpracovaného tématu</i>○ <i>rozšiřuje své historické poznání</i>○ <i>chápe zásady historické kauzality a umí ji doložit na konkrétním příkladu</i>○ <i>o studovaném tématu diskutuje, utváří si názor na sledované jevy,</i>	Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (heuristika – řešení problému, zodpovědnost za výsledky vlastní práce a její prezentace, kooperace), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (odlišné názory na svět, respekt ke kulturnímu dědictví, nutnost mírového řešení konfliktů), Multikulturní výchova (odsun Němců – respekt k lidské důstojnosti a příslušnosti k etniku), Mediální výchova

VIII.3.C – Historický seminář

	<p><i>argumentačně jej obhájí</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ <i>poutavě a odborně správně prezentuje výsledky své badatelské práce</i> 	<p>(kritická práce s textem)</p> <p>Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů</p>
--	---	---

II. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Výběrová témata</p> <ul style="list-style-type: none"> • významné královské rody Evropy • Přemyslovci • Habsburkové • významné šlechtické rody libereckého regionu • hrady a tvrze na Liberecku • osobnosti libereckých dějin ve středověku a raném novověku • dějiny Československa 1918 - 1938 • Československo v letech 1945 – 1948 • rok 1968 v ČSSR • holocaust • významné světové bitvy novověku • rozhodující události 1. světové války • rozhodující události 2. světové války • téma dle vlastního výběru 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student prohlubuje svou dovednost pracovat s prameny primární i sekundární povahy</i> ○ <i>správně se orientuje v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, vyhledává zdroje potřebné ke zpracování tématu a ověřuje je</i> ○ <i>v praxi uplatňuje všechny zásady odborného zpracování historického tématu</i> ○ <i>stanoví si základní i dílčí cíle odborné práce, jim pak podřizuje navržený pracovní postup</i> ○ <i>zjištěná fakta srovnává, zobecňuje a hodnotí z hlediska historické kauzality</i> ○ <i>využívá ilustrační materiály pro komplexnější obraz zpracovaného tématu</i> ○ <i>správně pracuje s odkazy a poznámkovým aparátem</i> ○ <i>rozšiřuje své historické poznání</i> ○ <i>o studovaném tématu diskutuje, utváří si názor na sledované jevy, umí jej argumentačně obhájit</i> ○ <i>přesvědčivě prezentuje výsledky své badatelské práce</i> 	<p>Realizována PT Osobnostní a sociální výchova (badatelské činnosti a jejich prezentace – formulace myšlenek, syntéza, kooperace, komunikační dovednosti), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (genealogie – historická kontinuita evropských dějin) Mediální výchova (kritický přístup k dokumentu, vliv médií na člověka)</p> <p>Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů</p>

III. ROČNÍK

Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Výběrová témata</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČSSR v době normalizace • Charta 77 • rok 1989 v ČSSR • Liberecko ve 20. století • rok 1968 v Liberci • rok 1989 v Liberci • totalitní režimy • diktátorské režimy 20. století • teror a násilí v českých dějinách • politické procesy v ČSR a ČSSR • historie EU • holocaust • významné mezinárodní konflikty po 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student bezchybně pracuje s prameny primární i sekundární povahy</i> ○ <i>orientuje se v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, využívá meziměstskou zápůjčku, cizojazyčné zdroje i ústní prameny</i> ○ <i>vyhledává všechny zdroje potřebné ke zpracování tématu, ověřuje je a kriticky hodnotí</i> ○ <i>pracuje odborný text s dodržением všech formálních i obsahových zásad</i> ○ <i>klade důraz na formulaci závěrů</i> 	<p>Realizována PT témata Osobnostní a sociální výchova (heuristika – zhodnocení vlastní práce, její prezentace, zodpovědnost za ni), Multikulturní výchova (totalitní režimy – nebezpečí náboženské a rasové intolerance a diskriminace),</p>

VIII.3.C – Historický seminář

<p>2. světové válce</p> <ul style="list-style-type: none"> • téma dle vlastního výběru 	<p><i>vlastní práce, využívá konzultaci s dalšími „odborně zainteresovanými“ spolužáky k detailnímu propracování syntézy</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ rozšiřuje své historické poznání a využívá je pro práci v dalších oborech ○ obhájí a vysvětlí všechny své názory na studované téma, zvládá odbornou polemiku i prezentaci své práce 	<p>Mediální výchova (kritická práce s textem, posouzení objektivit pramene)</p> <p>Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů</p>
---	---	--

IV. ROČNÍK		
Učivo	Očekávané výstupy	Poznámky
<p>Výběrová témata</p> <ul style="list-style-type: none"> • dějiny východní Evropy po roce 1945 • kolonizace a dekolonizace • významné poválečné konflikty v Asii • významné poválečné konflikty v Africe • významné poválečné konflikty ve střední a jižní Americe • dějiny papežského státu • holocaust • proměny českých hranic a jejich zabezpečení • prezidenti ČSR • významné světové osobnosti 20. století • československý protikomunistický odboj • téma dle vlastního výběru 	<ul style="list-style-type: none"> ○ <i>student v průběhu zpracování témat prokáže, že zvládl všechny zásady seminární práce (diskuze o tématu, o badatelských zdrojích, jejich dostupnosti, o stanovení cílů odborné práce, volbě pracovního postupu atp.)</i> ○ <i>odbornou práci prokáže svou schopnost bezchybně a komplexně zpracovat historickou studii</i> ○ <i>svou práci správně prezentuje a diskutuje o ní</i> ○ <i>orientuje se v badatelských fondech KVK, SM a SOA v Liberci, využívá primární prameny obrazové, zvukové, písemné i ústní</i> ○ <i>ovládá zásady výzkumu veřejného mínění i pravidla jeho statistického zpracování</i> ○ <i>využívá poznatků a zkušeností ze seminární práce při studiu dalších oborů i v předmaturitní přípravě</i> 	<p>Realizována PT</p> <p>Osobnostní a sociální výchova (řešení problému, kooperace, formulace myšlenek, prezentace, argumentace, hodnocení vlastní práce),</p> <p>Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (komparace kulturních a společenských hodnot světa 20. století, hodnocení historické kontinuity v globálním kontextu - republika),</p> <p>Multikulturní výchova (holocaust, poválečné konflikty - poukaz na nebezpečí rasové nesnášenlivosti, diskriminace a předsudků),</p> <p>Mediální výchova (kritická práce s dokumentem, posouzení společenské hodnoty a objektivit pramene)</p> <p>Využití učiva dějepisu a společenskovedních oborů</p>